

λιού κλέφτη, τις παραδέχεται μια χαρά τις λέξεις αυτές, φτάνει να τις ντύνη με αρχαίους τύπους. Μ' όλα αυτά δεν έχει τίποτε το αρχαίο· ή γλώσσα αυτή ή ανακτωμένη, ή μακαρονική, ή μαγερεμένη με τα ελληνικά όλα των εποχών είναι πολύ κατώτερη από τους λατινικούς στίχους που κάναμε στο γυμνάσιο. Έχει κ' ένα μεγκλι πιά βαρύ· μπορεί κανείς να της δείξη ήσυχα ήσυχα—καθώς και πολλές φορές έγινε τούτο—πώς δεν ανταποκρίνεται μήτε με την ελληνική, μήτε με την εθνική παράδοση. Φοβάμαι, κ' εύχομαι να έχω λάθος, πώς δεν είναι σε κατάσταση να αφήψη την επιστημονική συζήτηση με την ίδια ήσυχία. Το παράδειγμα του Krumbacher, του κρυφαίου τούτου βυζαντινολόγου, και θερμότατου φίλου της Ελλάδας, μας το δείχνει φράσαν ακόμα και να τον κατηγορήσουν πως πληρώθηκε από τους Ρούσους, πως πουλήθηκε, γιατί αξιωματικά κήρυξε, σε βιβλίο που ήρθε εποχή, την αληθινή ελληνική γλώσσα· όταν κανείς θελή να πη πως έχει δικιο, πρέπει και να λογικεύεται, και να δείχνεται κάπως πού λογικός.

Αν τη γλώσσα αυτή, που ο Krumbacher την είπε μούμια, τη συμπαθούσε κάπως ο Miller, ο Legrand αγαπούσε με όλη του την καρδιά τη γλώσσα του ελληνικού λαού. Και πάντα στην αγάπη του ασάλευτος. Έκει που δ' επιμελητής σας σας διδάσκει τους κανόνες της δημοτικής, τους ξαναβρίσκατε τους κανόνες εφαρμοσμένους μέσα στα δημοτικά κείμενα που σας τα διάλεγε ο καθηγητής σας, προτιμώντας τα από τ' άλλα. Έτσι στη Γαλλία, καθώς και στη Γερμανία, καθώς και σ' όλο τον επιστημονικό κόσμο, ή δημοτική—ή φυσική— γλώσσα, αγαπημένη δ' από τους πρώτους «Αθηναίους», εξακολουθούσε να ανορθώνεται.

Η γενική αυτή άναγνώριση έπρεπε να κάμη να το συλλογιστούνε στην Ελλάδα είναι αποδειγμένο σήμερα πως ή γλώσσα αυτή είναι φιλολογικό όργανο για κάθε τι. Η δημοτική γλώσσα, που ήταν άλλοτε περιφρονημένη, εξωρισμένη, και που για χίλια δυό την κατηγορούσαν, αναστυλώνεται καθαρή από κάθε κρίμα, άθωα, προστατίσσια, γιατί και ή αύχη της είναι δεμένη με το θρίαμβο του Ελληνισμού και της Ίδέας. Πάντα ήρε και πάντα ήβρη, για να την υπερασπιστούνε, στη Σχολή, τη δικαιοσύνη και την αλήθεια. Την αλήθεια ο Legrand αγαπούσε να τη λέη στους Έλληνες, που δεν τους καλοφαινονταν πάντα να την ακούσουν. Τους την έλεγε καμιά φορά τραχιά, γιατί είτανε αληθινός φιλέλληνας· δεν άξιζ' ή αγάπη, παρά σαν ξέρης τα ψεγάδια εκείνου που αγαπήξ. Ο Legrand τότε γνώριζε από τα ταξίδια του τον άξιοχάμαστο αυτό λαό, και πίστευε στο μέλλον του. Κι αν καμιά φορά ξεμύτιζε κάποιον εφρωνία στα λόγια του, πάλε κρατούσε και σ' αυτή ή στοργή.

Δέ μπορεί πιά να σας μιλήσω σήμερα για το Legrand καθώς ήθελα, να σας αναφέρω (για τη ζωή του, δύσκολη συχνά και κοπιαστική, να σας μιλήσω για τη γενναία του την εργασία, και για τα όρατα της αποτελέσματ'α που τη στεφανώσανε. Μόνο δυό λόγια έχω έδω να πω για να χαρακτηρίσω το δάσκαλο τούτο το δραστήριο, παράπλευρα με τους προκατόχους του. Ο Legrand παραδόθηκε όλος στη νέα ελληνική, χωρίς να καταγίνη με την αρχαία ελληνική όσο και οι προκατόχοί του. Τα έργα που δυσκολομέτρητα δημοσίεψε όλα μας είναι αναγκασιότατα στις μελέτες μας, κι ως μ'ην είναι όλα πρωτότυπη εργασία. Η μεγαλύτερή του «Ελληνική Βιβλιογραφία» έχει μέσα της γραμματικά κείμενα μεγάλης αξίας. Όλη την ώραία του ζωή, στη μοναξιά εργάτης, την ξόδεψε χιζώντας, μέσα στη νέα μας πολιτεία όχι ένα μ'α πολλά παλάτια, που θα μένουν.

Αυτά είν' άπάνου κάτου ή εικόνα, κύριοι, για τη

σπουδή της νέας Ελληνικής στη Γαλλία, το 10 αιώνα. Πιό πολύ δειγμένη, παρά τελειωμένη. Φρόντισα πού πολύ για τα σχετικά με τη Σχολή, κι άφησα πολλά. Δεν έβαλα στη θέση που τους πρέπει κάποιους εργάτες εξαιρετικούς, σαν το Buchon. Δεν είπα τί χρωσάει ή νέα Ελληνική σε έργα σαν τη «Βυζαντινή σιγγιλλιογραφία» του Schlumberger ή στις άπάνου κάτου σύγχρονες έπιγραφές που δημοσίεψε ο έξοχος αρχαιολόγος Millet. Δέ σταμάτησα σε έργα της Σχολής των Άνωτερων Σπουδών, καθώς είναι οι «Κλαυθμοί Φιλίππου του Σολιταρίου» του άββα Aunray, ή ή «Μελέτη για την Ελληνική γλώσσα της Καινής Διαθήκης» του άββα Viteau, γιατί ή Καινή Διαθήκη, και καμιά φορά και ή Παλαιά ακόμα, έχουνε να κάμουν με τη νέα Ελληνική. Δεν άνοφερα τη λατινική διατριβή του Lafosca de, και σε άλλο κύκλο ιδεών, το «Νεώτερο Ελληνικό Θέατρο» του Bourdon. Ίσως και να λησιμόνησα κ' εργάτες πού ταπεινούς, σαν το Blancard, και άλλους. Μ'α πού πάντων άμείλησα να σήμειώσω τη θέση της ελληνικής εκεί που γειτονούνε τα σύνορα της με τη λατινή, με τη γαλλική, με τις ανατολικές γλώσσες. Οι ελληνικές έπιγραφές της ρωμαϊκής εποχής μας είναι πολύ σημαντικές· μας έδωκε μερικές άπ' αυτές ο κ. Héron de Villefosse, όπου φαίνεται πως οι Έλληνες εξέλληνιζαν όνόματα λατινικά, καθώς και τώρα εξελληνίζουν όνόματα ξένα. Όσα παρατήρησε ο Gaston Paris για το βυζαντινό μυθιστόρημα και το μέρος που έπαυξε στη Δύση, και ο Dermesteter για τις ελληνικές λέξεις τις σημειωμένες με εβραϊκά της ταλμουδικής, κάποιες ετυμολογίες του Thomas, όλα αυτά δουλέψανε για τις μελέτες μας. Ο P. Meyer στη «Revue critique» έγραφε βιβλιοκρισίες, καθαρά βλέποντας και ξετάζοντας το γλωσσικό ζήτημα. Ο Breal τώρα τελευταία έκαμε μια έκδρομή ίσα μέσα στον κύκλο της νέας ελληνικής γλώσσας. Από το 1846 ο Renan άφιέρωσ' ένα του φυλλάδιο στο ζήτημα της προφοράς της Ελληνικής. Τέλος ένα άρθρο του Hartwig Derenbourg, τα δανείσματα από την ελληνική, άραδιασμένα πλούσια από τον Barbier de Meynard στο λεξικό του της Τουρκικής γλώσσας, κάποιον φωτεινό παραλληλισμοί μεταξύ των σημιτικών γλωσσών και του μεταγενέστερου ελλητισμού, από τον Clermont Ganneau, όλα αυτά έπρεπε να βολθούνε καθώς τους πρέπει, σε μια πού τελεία εξέταση.

Μ'α και με τη γοργή αυτή ματιά που ρίξαμε, άξιζι να είμαστε περήφανοι για την πρόοδο που έκαμε στον τόπο μας ή σπουδή της νέας ελληνικής γλώσσας. Βλέπετε σε τούτες τις μελέτες την ύπεροχή της Σχολής. Τις μελέτες μας αυτές δε θα τις άφίσουμε να παραστρατίσουν από τον καλό δρόμο που μπήκανε. Θα τις αγαπήσετε, καθώς τις αγαπήσανε όλοι σας οι δάσκαλοι. Μάλιστα θα σας ζητούσα και κάποιον ένθουσιασμό να βάλετε· θα σας ζητούσα και κάποιον πάθος. Το πάθος είναι το προζύμι στα σοβαρά και στα στοχαστικά έργα. Χωρίς αυτό, τίποτε δεν άξιζει τον κόπο να επιχειρήση κανείς, και τίποτε δε μένει. Το όνομα, κι ο νους ο ίδιος της Σχολής, σας δίνουν την όρμη για τις εργασίες τις γόνιμες. Πλατεία πνοή ζωής τη ζωντάνευε από τα πρώτα χρόνια της· ή πνοή αυτή μας άνοιψώνει ακόμα, μας φέρνει προς το μεγάλο κόσμο· πρώτα πρώτα στο κατώφλι της Ανατολής μας περιμένει ή Ελλάδα, ή άκριθή μου αγαπημένη Ελλάδα, πού έργο της είναι τον πολιτισμό να φέρη στη Μεσόγειο· έπειτα ή Ανατολή και ή Άκρα—Ανατολή, που θα σας γνωρίση και μ' αυτές ή Σχολή, και πού θα σας πλατύνουν τη σκέψη, με τους άπέραντους ούρανοους που μπροστά σας θάνοιζουν.

Μετάφραση Κ. Π.

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΚΑΜΠΥΣΗ

Ο φίλος κ. Τάκης Κονόρθος είχε την καλωσύνη να μ'α δώρη ένα γράμμα του Καμπύση, το τελευταίο ίσως που έγραψε ο ποιητής του «Δαχτυλιδίου της Μάννας», γιατί ύστερ' από λίγο πέθανε.

Ο κ. Κονόρθος τον είχε ρωτήσει τότε γιατί μέσα σε δράμα γραμμένο στη δημοτική, είχε βάλει τρεις στίχους του Αίσχύλου, κι' ο Καμπύσης άπαντώντας του έστειλε το ακόλουθο γράμμα:

Αθήνα—25—10—901

Αγαπητέ κύριε Κονόρθε.

Με πολλά μου χαρά έλαβα το γράμμα σας, και σας εύχριστώ πολύ πού βρίσκετε κάπιο θέλγητρο στο ταπεινό μου το έργο, ώστε να περνάτε λίγες ώρες όχι πλ'ηκτικές. Ο «Αργίγιανος» είνε πράγματι γραμμένος—ίσως να φρονώ, γιατί είνε το τελευταίο μου έργο πού έδημοσίεψα κι' έπομένος ακόμα δεν τον έμπούχτισα—σε γλώσσα ουσιαστικώτερα δημοτική από τ' άλλα μου έργα. Κι' όταν έφτασα στο στίχο «Νύξ άτιμοπενθής κ.τ.λ.» πριν τον γράψω ήρθε στο στόμα μου και μου έφάνη δημοτικός, δηλαδή καλλιτεχνικά τόσο άρμονικός, ώστε να ν' τους άφίσω και τους τρεις άμετάβλητους και να μ'ην κάμω άλλους δικούς μου. Γιατί θα γνωρίζετε πως οι στίχοι αυτοί είνε του Αίσχύλου στις «Ευμένιδες». Ω! Ίδού τέριαξαν μέσα στη δημοτική γλώσσα!

• Πάντα πρόθυμος
ΓΙΑΝΗΣ Α. ΚΑΜΠΥΣΗΣ

ΧΑΤΖΙΔΑΚΗΣ Η ΨΕΥΔΟΛΟΓΓΙΝΟΣ

Δωδεκάηρα έπιστόλον έσχ' άγοράων
ΙΛ. Β, 275.

Σ' ένα του άρθρο (*) στη Wochenschrift fuer Klassische Philologie ο καθηγητής Χατζιδακίς μας λέει τ' ακόλουθα κατά τη μετάφραση που φάνηκε στο *Αστ' των 5 του Χριστού 1903.

«Αλλ' ήδη κατά το 1893 ο κρίων (δηλαδή) του λόγου του ο Χατζιδακίς συνέστησε διαρρήδην και θερμότατα εις τους νέους ποιητάς και ηδηγηματογράφους τον ευγενέστατον τύπον της ηγλώσσης (γρ. γλωσσικόν τύπον) της συνηθείας, τ. έ. στην υπό των κυριών ήμων (δηλαδή ουχι την υπό ξένων κυριών) εν ταίς αθηναϊκαίς αιθούσαις (δηλαδή, ουχι εν Κωνσταντινουπόλει, ουδ' εν τοίς ρκοιτώσι ή έστιατορίοις (**)) όμιλουμένην.»

Είναι άρρώστια άφτή, παλιά άρρώστια, των δασκάλων της Ρωμισούνης το να φαντάζονται πως γραμματικός και λογογνώμονας είναι άπαραλλαχτο το ίδιο πράμα. Και δεν είναι λοιπόν παράξενο, αν ο

(*) Στο άρθρο άφτό θα ξαναγυρίσουμε.

(**) Άφτό το ήγησε στο Παμπεπιστήμιο ο Μιστριώτης, πως σε άλλη γλώσσα μιλεί στην κρεβογοκάμαρη και τραπέζα και σ' άλλη στον περίπατο (κι' υποθέτω, στη σάλα). Μαζί με τη γλώσσα μας ήγησε πως άλλάζει και ρούχα, τρώγοντας και πλαγιάζοντας με τη ρόμπα του. Και μιλώντας για ρούχα ο Χατζιδακίς σ. 52 της τελευταίας του φυλλάδας κηρύχνει με κάπιο καμάρι πως έχει διό φορεσιές, μια σχολιανή και μια καθημερινή, και πως φαίνεται χαριτωμένος και με τις διό. «Έχομεν δυό ένδύματα, το ημην έορτάσιμον, το δε καθημερινόν, φέρομεν άμφοτερα ημετά χάριτος και άρεσκόμεθα τούτοις (sic)» Το Θεουκιδίδη θέλησε να κάνει μ' άφτά τα λόγια ο κ' Χατζιδακίς, σ'α να πούμε κοιλός και κοιλός κι' άπ' το ίδιο θαρέλι. Καλύτερα το κατάφερε ο φίλος του Αίσχ' πού με τη λεοντή.

κ. Χατζιδάκις, όντας γραμματικός φντάμα και νεροκεφαλικός, με τόση προπέτεια συστήνει κι' όρίζει με τι τρόπο πρέπει να γράφει κάθε μας ποιητής και πεζογράφος. Η ταπεινή του γνώμη—που όλοτελα φαίνεται τή συμμερίζεται—είναι τίποτα λιγώτερο παρ' όφτη. «Περιττό Έφταλιώτη, να κρίνεις υμόνος σου πώς θα γράψεις στίχους και πεζά: τή όνδιο κ' έσύ, Παλαμα, κι' έσύ Καρκαβίτσα και Δροσίνη και Βλαχογιάνη. Μήτε υπάρχει ανάγκη να φροντίζετε πώς έγραφε ή τι νόμιζε ό Βηλαράς ή ό Σολωμός ή ό Βαλαωρίτης. Τι σημαίνουν τέτια όντα; Δέν είχαν καν ανακαλύψει τήν άραβική παραγωγή του γαιθάρου, που έστειλε σαν άστραπή τή ρήμη υμου—έμένα του Χατζιδάκιος—σ' άνατολή και δύση, και με κατάταξε στών άθανάτων τήν παρέα με πτό Δεβερριέ δεξιά μου και τή Γαλιλέο άριστερά. Παιδί μου Έφταλιώτη κι' έσεις οι άλλοι, άκούστε μοναχά τους όρισμούς μου κι' έγινε ή δουλιά σας».

Τό λυπηρό είναι πώς άφτου του θεορίτη—γιατί άληθινά είναι θεορική ή προπέτεια του—του δίνει σημασία ό κόσμος. Τό Πανεπιστήμιο φαίνεται, τόν έκανε γλωσσικό του πρόμαχο, που δέν είναι και τόσο ίσως παράδοξο, άφου άλλοτες έκανε θρησκευτικό του πρόμαχο τή συχωρεμένο Μοσχάκη. Χειρότερο είναι που άνθρωποι με κόσμο, καθώς ό Θ. Άννινος κι' ό Κ. Μιχαηλίδης, τσακίζονται ζητώντας τή γνώμη του, και του άνοίγουνε όρθάνοιχτες τις πόρτες των έφημερίδων τους και των πορτοδικών, κλεινοντάς τες με βρόνχο σε κάθε άντιλογία. Για τή καλό όμως του έθνους ανάγκη να καταλυθεί ή δασκαλική άφτη είδωλολατρεία, και σκοπέσω έδω με τή «Νουμα» να ζετινάξω λιγάκι τόν κιβδηλό μας Λογγίνο, και να δείξω τί λογής συγγραφική τέχνη έχει ότα μας προβάλλει τόσο θεορική ως γλωσσικός νομοθέτης.

Τά παραδείγματα που θα σας φέρω είναι παρμένα από άρθρο του που διάβασα σήμερα στο πρώτο φυλλάδιο του «Άκρίτα» μ' έπιγραφή «Όλίγαι λέξεις περρι τής έπιστημονικής εξέτάσεως τής νέας έλληνικής».

Και πρώτα πρώτα καμαρώστε άφτη τή φράση. «Οι τότε λόγιοι Έλληνες υπέλαβον έθνικόν αυτών «καθ'όσον ν' άποδείξωσιν ΟΤΙ ό άνθρωπος εκείνος [ό Fallmerayer] έπλανήτο, και ΟΤΙ κατάρθουν τούτο «αν άνεύρισκον εν τή νέα Έλληνική άρχαία... Δωρικα και Διολικά στοιχεία». Θεματογράφος μαθητής θα κατάρθωνε ίσως καλύτερα να πει τήν ιδέα του. «Όπως έγραψε τή φράση του ό ψευδολογγίνος, δε σημαίνει τίποτα άλλο παρ' τούτο, πώς οι λόγιοι ζητούσανε διό πράγματα, (1) ν' άποδείξουν τή Fallmerayer λανθασμένο, και (2) ν' άποδείξουν πώς τή κατάρθωναν αν έβρισκαν Διολικά και Δωρικά στοιχεία μέσα στη γλώσσα μας. Ένώ φανερά ή φράση έπρεπε να σημαίνει πώς οι λόγιοι νόμιζαν (κι' όχι πώς θέλανε ν' άποδείξουν) τή έξης διό πράγματα, δηλαδή (1) πώς είτανε χρέος τους ν' άποδείξουν τή Fallmerayer λανθασμένο, και (2) πώς θα τή κατάρθωναν αν έβρισκαν κ.τ.λ.

Κοντά παρακάτου, έχουμε ένα άλλο ψευτομαργαριτάρι. Άκούστε. «Έκτελέσαντες τόν εξελληνισμόν των εν Έλλάδι υπαρχόντων τότε Έλλήνων». Ξεχάστηκε ό κ. νομοθέτης κι' είπε «Έλλήνων» άντις «Σλαύων», μήτε καν κατάρθωσε νάν του άνοίξει τ' άλιθωρά του τή καλλιτεχνικώτατο εκείνο εξελληνισμόν—Έλλάδι—Έλλήνων.

Παρατηρήστε και τήν άκόλουθη φράση από τήν ίδια γειτονιά. «Ότος [ό Deffner] γ'ωσολογικήν μιν μέθοδον μετεχειρίζετο όμοίαν τού Μαυροφύδη [έδω] του ξέρυγε ή χυδαία γενική], δέν ήτο δ' ΟΜΩΣ τής άρχαίας και μεσαιωνικής γλώσσας τοσοούτον έγκρατής όσον ό Μαυροφύδης, παρετήρησε δε ότι ή

δέκ τής μεσαιωνικής Έλληνικής ωφέλεια παρ' τή «Μαυροφύδη ήν έλαχίστου λόγου αξία» εκ τούτων πάντων παρακινούμενος εξέφρασε τήν διδασκαλίαν κ.τ.λ.» Τι να πρωτοκαμαρώσεις έδω; Πρώτα, άφου ό Deffner δέν ακολουθούσε μέθοδο σωστή, μήτε κατεχε τή γλώσσα όσο καλά ό Μαυροφύδης, ή δέφτερη πρόταση δέν είναι άντίθετη όπως με τή ΟΜΩΣ τήν παραμορφώνει ό κ. Χατζιδάκις, παρ' σύστοιχη.*

Έπειτα σε μι' φρασούλα τρεις φορές μας ξαναλέει τή Μαυροφύδης σε τρεις σκοπούς σε γραμματικό παράδειγμα—ό Μαυροφύδης, τού Μαυροφύδη [sic], τή Μαυροφύδη. Τρίτο, ύστερα από τή μεσαιωνικής γλώσσας έρχεται γλήγορα γλήγορα τή μεσαιωνικής Έλληνικής σε να είταν άλλη ή μεσαιωνική γλώσσα κι' άλλη ή μεσαιωνική Έλληνική. Τέταρτο, τή παρακινούμενος όλοφάνερα αναφέρνεται στην τηλεφαια πρόταση, κι' όχι σ' όλα τή πριν όπως τή παρουσιάζει ό κ. Χατζιδάκις. Άκόμα και τού σωρού γραφιας θα κατάρθωνε ν' άρθρώσει λογικώτερα τήν ιδέα του, ως πούμε έτσι. «Ότος, όν ήτον ή ό Μαυροφύδης έγκρατής τής άρχαίας και μεσαιωνικής Έλληνικής, μετεχειρίζετο και γλωσσολογικήν μέθοδον όμοίαν εκείνου παρατηρήσας δε ότι ή εκ τής μεσαιωνικής Έλληνικής ωφέλεια παρ' τή «Μαυροφύδη ήν έλαχίστου λόγου αξία, εξέφρασε τήν διδασκαλίαν κ.τ.λ.»

Κοιτάξτε τή λογική δεσμώ και τήν άκόλουθη φράση. «Έπειδή μετά τόν θάνατον τού Μαυροφύδου [έδω ξαναπηρε τή άπτική του δικαιώματα ό «μακαρίτης»] ίκανά μνημεία τής μεσαιωνικής ήμων γλώσσας εξέδότησαν υπό Κ. Σάθα... διό τούτο ν' έξανεστη ό ύποφαινόμενος [κ. Χατζιδάκις, δικαστικός κλητήρ] κατ' τή 1880 τούτο μιν κατ' τής άναγωγής κ.τ.λ.» Όποιος ξέρει τού κ. Χατζιδάκιος τή μονομανία τού να φαντάζεται όλον τόν κόσμο πώς τού πατ' τή χαϊδεμένο του τόν κάλο, θα νομίσει ίσως πώς σηκώθηκε τρομερός να καταλύσει τή Σάθα και να κάψει τή έργα του. Δέν έννοει όμως ό άνθρωπος τίποτα φονικό έννοει μάλιστα πώς τού Σάθα τή έργα τού βοηθήσανε σημαντικά τόν έπιστημονικό του άγώνα. Λέει δηλαδή τ' άντίθετα άφ' ότι έχει στο νου του, καθώς όταν εξελλήνιζε τούς Έλληνες—πάθος κι' άφτό γνωστό, ζηγημένο άθανάτα από τή Σαιν-Σιμόν όταν περιέγραψε κάποιον τού Δουδοβίκου ύπουργού που ξεκινώντας με μι' ιδέα συνείθιζε να τελιώνει λέγοντας ίσα ίσα τήν άνάποδη.

Σ' ένα άλλο μέρος τού άρθρου του ό κ. Χατζιδάκις μας δίνει μι' δική του πρωτότυπη φράση «ή αναγέννησις των νεωτέρων σπουδών». Τή αναγέννησις είναι τή γνωστό Renaissance, που όμως ως τώρα πολύ λογικά τή ήξερε ό κόσμος ως είδος ξαναγεννημό, ως ξαναδυναμώμα τής μαρμαμένης και σε νεκρής παλιάς φιλολογίας και τέχνης. Ό Λογγίνος μας όμως με τή φράση του μας ξαναγέννησε και τήν καινούργια φιλολογία, τήν άκμηρή, άκόμα. Μά ίσως τής άνοησίας άφτης δέν είναι συγγραφικός ό λόγος, παρ' τή πώς ανακατέβεται ό κ. Χατζιδάκις σε πράγματα που δε σκαμπάζει.

Τι σημαίνει και τή «Λεξικόν τής Γραμματικής (σ. 17); Είναι κι' άφτη καινούργια ανακάλυψη όπως ή άραβική εκείνη παραγωγή που τόν άποθανάτισε; Δέν πρέπει να παραλείψουμε και τήν άκόλουθη φράση, άφου ίεραποστόλων τής καθολικής προπαγάνδας χάριν διαδόσεως τού καθολικισμού εν Έλλάδι «τής διδασκαλίας των παρ' ήμιν καθολικών» Έδω ξεσπούν τή γέλια μοναχά τους σαν τή ντουφέκια τού

(* Τή ίδιο παρουσιάζει τή σύστοιχα ως άντίθετα και στην έξης φράση. «Έξηκολούθουν εξετάζοντες μιν και καλλιεργούντες τήν άρχαίαν, γράφοντες δε τήν λογιαν, και μόνον σπανίως έκαμμον μυσίαν».

Mac-Mahon. Σε 17 λέξεις 11 γενικές και 2 δοτικές, άφισε πιά που νόημα δε βγαίνει και που φαίνονται σπαρμένες οι λέξεις όλόγυρα σε λίθος και κέραμος άτάκτως έρριμμένα όπως λέει ό Ξενοφάντης. Έπειτα άνθρωπος κάτοχος και των πρώτων μοναχά στοιχείων τής συγγραφικής τέχνης θα ένιωθε κι' όλας πώς με τή ίεραποστόλων και χάριν διαδόσεως τού καθολικισμού οι λέξεις τής καθολικής προπαγάνδας είναι άγνή περιττολογία.

Τά παραδείγματα άφτη, παρμένα από τέσσερα μόνα κατεβατά—όπου όμως υπάρχουν κι' άλλα όχι λιγώτερο λαμπρά πετράδια—σώνουνε, νομίζω, για τή σκοπό μου, κι' άποδείχνουν τόν κ. Χατζιδάκιον άστοιχείωτο γραφια κι' άπρόσεχτο, άνάξιο να δίνει γνώμες σ' άντρες έμπειρους και ενήθεις καθώς τόν Έφταλιώτη, τόν Καρκαβίτσα και ύς συντρόφους του. Πρέπει όμως κανείς να διατηρεί λόκληρο τή άρθρο του για να καταλάβει τή τροπή ό του ύφος—τήν άνωμαλία του, τόν άπίστεφτό του μακαρισμό, τήν άκυρολεξία του. Θα δει άλλου ήν, άλλου ήτον, θα δει άλλου άπόπειρα ίνα (sic) συνταχθί, άλλου πειράται ν' άνήγη, θα δει εάν τις παρακολουθί ταίς μεταβολαίς μαζί με προσείχε εκείνα τή στοιχεία και θα δει να ξεφεύγουν άκόμα λέξεις καθώς Μαυροφύδη άντις Μαυροφύδου, όπως είπαμε, και φράσεις καθώς παρετήρησε ότι αυτά (sic) άπερ έλέγοντο άντις τή λεγόμενα, και άνέλαβον ν' άνευρίσκουσιν. Μαζί μ' όλα άφτα θα βρει κι' άνατριχιαστικούς ξενισμούς, καθώς έπιδρωσιν εύνοϊκώς επί τήν εξέλιξιν, και να σχηματίση έννοιαν, και εξέφρασε τήν διδασκαλίαν, ξενισμούς άσυχώρετους μέσα σε τόσο άπτικώγλωσσο ύφος. Και τότες θα συμπεράνει δίχως άλλο ό,τι συμπεραίνει ό ίδιος ό κ. Χατζιδάκις για τούς προδρόμους, δηλαδή πώς γράφει όπως γράφει για τίποτα άλλο παρ' χάριν κομικού σκοπού.

Υστερα άφ' όσα είπαμε, ως έλπίζουμε πώς θα πάψει πιά να βγαίνει από τή νερά του, και πώς οι φίλοι του δε θάν τού δώσουν πάλι άφορμή να ρεζιλιέβεται στα γεράματά του.

Κ. ΤΕΦΑΡΙΚΗΣ

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑΣ»

Άγιος Λουδοβίκος. Σαστισμένος όλος ό κόσμος με τή Σαστιστικά τού Δροσίνη. Τά τυπώνει σε Κοανή Βίβλο με δημόσια έξοδα ή Άμερικανική Όμοσπονδία. Άμερικανική έπιτροπή καταβαίνει στην Έλλάδα να μελετήσει Έκπαιδευτικό σύστημα.

Σόφια. Καταιρομαγμένος έδω ό κόσμος με τ' άποτελεσμα των Σαστιστικών τού Δροσίνη. Μάδες σημαίες σ' όλα τή μπαλκόνια. Λύπη και ξεκαρδίσματα (έτσι μας ήρθε τή τηλεφαια λέξη, αν και φαίνεται βουργάρικη μηχανογραφία, και πώς ή σωστή λέξη είναι «κλάματα»).

Βερολίνο. Ό Χατζιδάκις με τή σκολιανό του ρούχο έβγαλε λόγο στην Άκαδημία Φορούσε ένα πράσο στην κομπότρυπα.

Πεκίνο. Διορίστηκαν τρεις καινούργιοι καθηγητάδες τής κινέζικης στο Πανεπιστήμιο, ό Έπις, ό Σκοπός κι' ό Πουλός. Τά έναρχτήρια μαθήματα τή τίμησε και ό δικός μας πρέσβης de Caclaman, διπλωμάτης σπουδασμένος στη Λόντρα, φορώντας τή παράσημο τής προπαγάντας.

Μόντε-κάρλο. Θεοτόκης ό γνωστός ως Τραβιάτας έφτασε. Μόλις είδε τή Καζίνο συγκινήθηκε κι' έσπασε στα κλάματά. Τόν παρηγόρησε ή νταντά του. Τώρα κλεισμένος καταμόναχος μελετά κατ' βάθος τόν κανονισμό.

Παρίσι. Η Γαλλική Κυβέρνηση άναστατωμένη με τή άρθρο τού «Ταχυδρόμου». Άποφάσισε να πάψει τόν Ψυχάρη. Θα διορίσει ίσως τή Συντάχτη τού «Ταχυδρόμου».

Γιαλού. Θρίαμβος έθνικός. Τή Έλληνική σωμα κατατρόπωσε τούς Γιαπωνέζους. ΚΑΒΑΣ